

DAJKA

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

DAJKA

Feladatok és tevékenységek

A három éves gyermek életében hatalmas változást jelent, amikor a bölcsődei közösségből vagy az otthoni szoros családi kapcsolatból kiszakadva elkezdi az óvodai életet. A gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. A szülők számára is fontos, hogy megbízható helyen tudják kicsinyüket. Munkahelyükön csak akkor tudnak nyugodtan dolgozni, tudásuk legjavát adni, ha tudják, hogy az óvodában dolgozók mindent megtesznek azért, hogy gyermekük jól érezze magát, és mielőbb megtalálja helyét az óvodai közösségben. Ennek sikeréhez az óvodapedagógus mellett a dajka is nagymértékben hozzájárulhat.

Nézzük végig, hogy mit csinál a dajka és milyen konkrét feladatai vannak!

A dajka óvodában, gyermekotthonban, 3-6, 7 éves gyermekek között végzi változatos feladatát. Segíti az óvodapedagógus gondozó- nevelő tevékenységét.

Munkaidejének kezdetétől függően egyedül vagy az óvodapedagógussal együtt reggel fogadja a megérkező gyermekeket.

Főleg az óvodában való beszoktatás ideje alatt, nagy szeretettel és türelemmel segíti a gyermek elválását a szülőtől. Vigasztaló szavaival, gyengédségével teszi könnyebbé a kezdeti lelki megterhelést a gyermekek számára.

Gyülekezés alatt, séták, kirándulások, levegőzések előtt segítséget nyújt a gyermekek tisztálkodásánál, öltözködésénél. Szükség esetén sétákra, kirándulásokra, bábszínház látogatásokra, stb. elkíséri a csoportot.

Foglalkozások előtt az óvodapedagógussal egyeztetve előkészíti a szükséges eszközöket (festék, só, liszt, gyurma, olló, kartonlap, testnevelési eszközök, stb.), ha kell a terem átrendezésében is aktívan részt vállal. Foglalkozások végén gondoskodik az eredeti állapot visszaállításáról.

Munkáját úgy szervezi, hogy az igazodjon a gyermekek helyes napirendjéhez, tehát takarítási teendőit akkor végzi, amikor a gyermekek gondozásában nem kell részt vennie. Ilyenkor takarítja ki az illemhelyiségeket, folyosót, konyhát, csoportszobát, stb., készíti elő az étkezéshez szükséges tárgyakat, fertőtleníti tisztítja a gyermekek eszközeit, játékeit. Étkezések után elmosogat, összegyűjti az ételmaradékot, felmossa a konyhát, ebédlőt. Ha munkaköri leírásában szerepel az udvar, játszókert tisztántartása, azt is ebben az időszakban végzi, felsöpör, locsol, növényt ültet- ápol, télen havat lapátol. A délutáni pihenés előtt alaposan kiszellőzteti a csoportszobát, megágyaz, rendszeres időközönként ágyneműt cserél, előkészíti a mosodának a szennyes ruhát.

A rábízott beteg gyermeket megfelelően ápolja, fertőző betegség esetén fokozott egészségügyi előírások szerint jár el. Kisebb balesetek esetén a megfelelő elsősegélynyújtási szabályok szerint ellátja a sérültet.

A dajka viselkedése, személyi gondozottsága, ápoltsága, beszédmintája nagy hatással van az óvodás korú gyermek fejlődésére.

Munkaeszközök, szerszámok anyagok

Ezen a pályán a legfontosabb munkaeszközök a gyermekek gondozásához, ápolásához, étkezéséhez és környezetének tisztántartásához kapcsolódnak. A napi munka során takarító eszközökkel, mosogató eszközökkel és kertgondozó eszközökkel dolgozik. Emellett használ még különböző tisztító berendezéseket, megfelelő balesetvédelmi előírásokkal.

Felhasználásra kerülnek még egyéb segédanyagok, mint tisztító, fertőtlenítő, mosó- és mosogatószer. Ezeket az előírásnak megfelelően kell használni és tárolni.

A gyermekek gondozásánál különböző gyermekápoló szereket (kötszer, hintőpor, krémek, stb.) alkalmaz.

Tálaláskor, étkeztetéskor gyakran emel nagyobb fazekakat, lábosokat. Melegítőkonyha esetében gáztűzhelyt, és mikrohullámú sütőt is kell használnia.

Munkahely, kapcsolatok

A dajka egy vagy több csoportos óvodában/gyermekotthonban végzi munkáját.

A munkakörülmények nyugodt, kiegyensúlyozott munkát tesznek lehetővé kellemes környezetben.

A munkavégzés általában zárt helyen, időnként a szabadban történik.

A tevékenység változatos, közepesen nehéz fizikai munka.

Gyermekotthonokban hétvégi munkavégzésre is kell számítani.

Közvetlen balesetveszély nincs.

A jó együttműködési készségek ebben a munkakörben dolgozóknál elengedhetetlenek. Munkája során a dajkának jó kapcsolatot kell kialakítania a gyermekekkel és a szülőkkel. Szorosan együtt kell működnie az óvodapedagógussal, az óvoda/otthon vezetőjével, munkatársaival. Az egyéb kisegítő személyzettel is megfelelő kapcsolatot kell kiépítenie (pl. udvaros, ételszállítók). A munkafeladatokat az óvoda/otthon vezetőjével és az óvodapedagógussal egyeztetni, és azokat önállóan végzi el.

Követelmények

A dajka munkája változatos. Sok mozgással járó tevékenység, amely a karokra, kézre és lábra lehet megterhelő. A gondozói tevékenység során nem egyszer fel kell emelniük a kisgyerekeket, sokszor kell görnyedve, térdelve, guggolva végeznie a munkát, ezért ép mozgásrendszerre van szükség.

Érzelmi megterhelést is jelent ez a munka, nagy türelmet és érzelmi stabilitást igényel.

Egészségre ártalmas tényező ebben a szakmában nincs, de munkája során tisztítóeszközöket, fertőtlenítő szereket is használ, ez allergizáló hatással is járhat. Átlagos látás, térlátás és kifogástalan színelismerés szükséges. A gyermekekkel való kapcsolat kialakításához ép hallás és beszédképesség szükséges. A külső megjelenésben észrevehető elváltozás hátrányt jelenthet.

Az alábbi **egészségügyi problémák** esetén munkaköri alkalmassági vizsgálatra van szükség a szakmára való jelentkezés előtt:

- ◆ átlagon aluli fejlettség,
- ◆ a statikai rendszer, a végtagok jelentősebb alaki és működési rendellenességei, amelyek a munkavégzést akadályozzák,
- ◆ a szív és a keringési rendszer bármilyen állandó betegsége vagy rend-ellenessége (a magas vérnyomás és az ájuláshajlam is),
- ◆ a szív vele született pitvar-kamrai ingerképzési és ingervezetési rendellenessége,
- ◆ minden szívbillentyűhiba,
- ◆ szív- és a keringési rendellenességek súlyos légzésvisszatartással járó formái a szív- és az ideg szakorvos elbírálása szerint,
- ◆ szívműtét utáni állapot a szívbeteg gondozó javaslata szerint,
- ◆ lezajlott reumás láz után 5 évvel a szívbeteg gondozó javaslata szerint,
- ◆ lezajlott TBC-s tüdő- és mellhártyafolyamatok,
- ◆ idült hörghurut,
- ◆ tüdőasztma,
- ◆ hörgőtágulat,
- ◆ epilepszia,
- ◆ a szagérzés hiánya,
- ◆ halláscsökkenés,
- ◆ bármely gennyes folyamat,
- ◆ idült bőrbántalmak,
- ◆ baktériumürítés,
- ◆ színtévesztés,
- ◆ látásélesség: 0.8-0.2, 0.7-0.3, 0.6-0.4, 0.5-0.5-nél rosszabb.

Érdeklődés, egyéb tulajdonságok

Ahhoz, hogy a dajka szeresse szakmáját, elengedhetetlen, hogy szeresse az óvodáskorú gyermekeket, tudjon mások igényéhez alkalmazkodni, legyen segítőkész. Ha valaki türelmetlen, idegesíti a gyermekzaj, idegenkedik a gondozással járó nehézségektől, nem jók az emberi kapcsolatai, ne válassza ezt a szakmát.

A lelkiismeretesség, alaposág, elővigyázatosság a segítőkészség elengedhetetlen ebben a munkakörben.

A gyermek nagyon érzékeny lény, nagy odafigyelést, egyéni bánásmódot igényel.

A szakemberek szerint a dajka szakmához az alábbi 17 érdeklődési terület közül a következő érdeklődési irányok a legfontosabbak:

Szabadban végzett munka	Növényekkel, állatokkal foglalkozni	Emberrel közösen dolgozni	Testi erő felül hozza	Formákkal, vonalakkal végzett munka	Kézi erővel, szerszámokkal végzett munka	Technikai feladatokat ellátni	Íródtűben dolgozni	Emberrel együtt segíteni	Előre tervezni	Tiszta környezetben dolgozni	Gépekkel összekapcsolni és javítani	Automata gépekkel dolgozni	Fémekkel dolgozni	Elektronikus készülékekkel dolgozni	Építési munkákkal dolgozni	Laboratóriumban dolgozni
		X					X		X							

Ha meg szeretnénk fogalmazni, hogy az egyén milyen tulajdonságokkal és képességekkel rendelkezzen ahhoz, hogy a feladatát a későbbiek során megfelelően elláthassa, a következőket mondhatjuk el.

Az óvodai napirendhez igazodva önállóan képes tervezni és szervezni napi tevékenységét. Természetesen, ha az óvoda és a gyermekek érdeke úgy kívánja, az előre nem tervezett feladatokhoz is rugalmasan tud alkalmazkodni.

Az óvodai gyermek csoportok életében a dajkának aktívan is részt kell vennie, gyakran ő készíti elő a foglalkozásokhoz szükséges eszközöket, ezért színjátásának tökéletesnek kell lennie. A gyermekekkel való foglalkozás nagy türelmet, kiegyensúlyozottságot kíván.

Szakképzés

A tanulók a képzést speciális szakiskolai, vagy iskolarendszeren kívüli képzéssel szerezhetik meg. A képzés időtartama az oktatási intézmény jellegétől függ, így a képzés pár hónaptól 2 évig is tarthat. A hallgatók elméleti és gyakorlati képzésben vesznek részt.

Az óvodai dajka szakképesítés OKJ száma: 31 140 01.

A képzési időben a következő szakmai tantárgyi programok szerepelnek:

- ◆ nevelési alapismeretek
- ◆ személyi gondozási ismeretek
- ◆ elsősegély nyújtási és betegápolási ismeretek
- ◆ munkajogi, munkavédelmi, környezetvédelmi alapismeretek

Nevelési alapismeretek:

- ◆ a nevelés célja, feladatai,
- ◆ az óvoda szervezete, működést szabályozó dokumentumok,
- ◆ az óvodai nevelés területei, tartalma,
- ◆ a gyermek tevékenység formái,
- ◆ közösségi nevelés, kapcsolatok az óvodában,
- ◆ a személyiség fejlődése,
- ◆ nevelési követelmények.

Személyi gondozási ismeretek:

- ◆ személyi gondozás fogalma, pedagógiai jelentősége,
- ◆ az egészségügyi szokások kialakítása korcsoportonként,
- ◆ a gyermek munkatevékenysége, irányítása,
- ◆ az étkezés, étkeztetés higiénés feltételei.

Elsősegély nyújtási és betegápolási ismeretek

Munkajogi, munkavédelmi, környezetvédelmi alapismeretek

A hallgató a **szakmai gyakorlatát** óvodában vagy nevelőotthonban végzi, óvodapedagógus és képzett dajka irányításával, a következő területeken.

- ◆ A hallgató a gyermekek napirendjéhez kapcsolódóan végzi gondozási, takarítási, stb. feladatát.
- ◆ Kertgondozási feladatokkal is megismerkedik.
- ◆ A konyhai munkába betekintést nyer, a tálalásban közreműködik.
- ◆ A baleset megelőzést, elsősegélynyújtást és betegápolási teendőket a gyermekek között, természetes helyzetben gyakorolja.
- ◆ Szülői- és munkatársi értekezleten részt vesz.

A tanulók felvételének feltételei

Az általános iskola sikeres befejezése vagy középfokú képzettség. A képzés megkezdése előtt orvosi alkalmassági vizsgálaton való megfelelés. Fizikai és idegrendszeri terhelhetőség.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A dajka foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.

A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.